

ปลาหมึกแม่น้ำเพชรบุรี

มีข้อสังเกตมากมาย

ปลาแม่น้ำแม่น้ำเพชรบุรี

มีข้อสังเกตมากมาย

ผู้เขียนมีบ้านอยู่ริมแม่น้ำเพชรบุรี อยู่ปลายๆ แม่น้ำที่ใกล้กับทางออกปากทะเลมีน้ำจืดสลับน้ำกร่อย แต่มีบางครั้งน้ำทะเลหนุนน้ำเค็มขึ้นมาถึง การมีบ้านอยู่ริมน้ำนั้นทำให้ได้เห็นคนหาปลา วิธีการหาแบบต่างๆ และปลาแปลกๆ อยู่บ่อยครั้ง

ปลาแถบนี้ ที่เป็นประเภทปลาตัวใหญ่ก็คือ ปลากระพงขาว ปลากระต๊อบ ปลาเกตุคัง ปลาเกตุเหลือง และปลาค้าวขาว สำหรับปลากระพงขาวตัวใหญ่สุดที่เคยเห็นเขาตกกันได้ก็ยาวร่วมๆ ครึ่งเมตรถึงแปดสิบเซนติเมตร ปลาตัวขนาดนี้เวลาติดเบ็ดแล้วลากเรือพร้อมคนตกปลาไปได้ไกล ผู้เขียนเห็นเป็นประจำในแม่น้ำย่านปากคลองบางครก เพชรบุรี และเลยไปจนถึงปากอ่าวที่ติดกับอ่าวไทย แต่สำหรับปลาเกตุคังและปลาค้าวขาวนั้นหายากมาก ต้องถอยร่นเข้ามาในที่น้ำจืดมากกว่านั้น และนานๆ จะพบเจอสักที แต่เวลาน้ำเหนือไหลหลากมีชาวบ้านจับปลาเกตุคังได้เหมือนกัน

ผู้เขียนเคยซื้อปลากระพงขาวตัวละสองกิโลไว้ได้จากคนตกปลาที่เห็นว่าเขาตกได้บริเวณทำน้ำใกล้บ้าน ส่วนปลาตัวใหญ่เกินไปกว่านี้จะไม่ซื้อ เพราะปลากระพงขาวและปลาชนิดใดๆ ก็ตามมีหลักการอยู่ว่า เนื้อจะดีที่สุดในเวลาที่ปลาโตในวัยก่อนจะผสมพันธุ์ครั้งแรก เมื่อผ่านการผสมพันธุ์ครั้งแรกแล้วปลายังโตขยายขนาดต่อไปอีกได้ แต่เนื้อจะไม่อร่อยแล้ว ปลาเกตุคัง ปลาเกตุเหลือง ปลากระพงก็เป็นในลักษณะนี้ แต่ข้อความรู้ที่ใช้กับปลาที่จับได้จากแม่น้ำธรรมชาติอย่างเดียว ปลาเลี้ยงในบ่อไม่ใช่เกณฑ์นี้

ครั้งหนึ่งมีเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าแหล่งน้ำยังมีความสมบูรณ์ คือ ในราวช่วงบ่ายของวันหนึ่งหลายปีมาแล้ว แต่ก็ไม่ใช่หลายปีนัก (แต่ก็บอกปีไม่ได้เคยมีคนเดี๋ยวนั้น) แม่น้ำเพชรบุรี “ปลาเมา”

“ปลาเมา” คือ อะไร ปลาเมาคือกรณีนี้ “ปลาเมาน้ำ” น้ำในแม่น้ำในขณะนั้นอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงปลอมเจือปนลงไปถึงจากที่ฝนตกใหญ่ครั้งแรกในหน้าฝนก็มักจะเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ เพราะฝนได้ชะล้างสิ่งสกปรกที่อยู่ในท่อระบายน้ำ ในเขตรูมขนและที่ต่างๆ ในเขตเมือง ที่หมักหมมมาตลอดช่วงฤดูร้อนหลายเดือนเมื่อฝนตกใหญ่ครั้งแรกก็จะชะล้างสิ่งต่างๆ ลงไปในแม่น้ำ ทำให้น้ำมีสิ่งเจือปนจนทำให้ปลาเมาน้ำ และมีโซ่แคปลา กุ้ง แม่น้ำที่อยู่ในท้องน้ำก็เกิดด้วย อาการเมานั้น ก็คือ ปลาและกุ้งจะลอยตัวเหนือผิวน้ำบ้างก็มาอ้อนอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ บางส่วนก็ลอยตัวแล้วกระแสน้ำพัดพาไป (ถ้าปลาน้ำจืดเหล่านี้ถูกน้ำพัดพาไปออกทะเล ปลาเหล่านี้จะหนีน้ำทะเล่ายหวานน้ำกลั้บมาหาน้ำจืดไม่ทัน ก็อาจจะกลับบ้านเก่า ถ้าองค์กรอะไร ที่จะช่วยปลาเมาก็คือต้องจับตัวปลาไว้ในกระชังให้อยู่ตรงน้ำจืดอยู่นิ่งๆ มีให้ออกออกทะเลหรือลอยไปตรงน้ำกร่อย รอนจนกว่าน้ำจะไหลมาแทนที่และเมื่อปลาหายเมาจึงปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำ)

เมื่อปลาเมาชาวบ้านแถวนั้นจะพายเรือหรือทอดแหจับปลาและกุ้งได้อย่างง่ายดาย ปลาที่จับได้นั้นก็มีปลาแปลกๆ ที่ไม่ค่อยเคยได้เห็นในตอนปกติ ที่แปลกนั้นเป็นทั้งชนิดแปลกที่ไม่เคยเห็น และแปลกเพราะเป็นปลาชนิดเคยเห็นแต่มีขนาดใหญ่ผิดปกติ เช่น ปลาจระก้า คือปลาตัวลึกลับ อยู่ใน

เต็มที) ที่ทางวิชาการเคยบันทึกไว้ก็งูแกมกรามตัวใหญ่ครึ่งกิโล ไม่เห็นบ่อยนัก และยังมีปลาประหลาดๆ อีกหลายชนิดที่ไม่เคยเห็น เช่น ปลาตะเพียนขาวชนิดหนึ่งที่เรียกว่าปลาสิ่มม (เรียกเอง) ปกติปลาตะเพียนขาวที่เราพบเห็นทั่วไปจะมีลำตัวยาวเล็กน้อยเป็นแบบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน แต่ปลาสิ่มมนี้ ตัวแทบเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป๊ะเลย น่าแปลกมากแต่ก็เห็นมาจริงๆ อาจจะเกิดจากการกลายพันธุ์ก็เป็นได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกตอย่างหนึ่ง ในแม่น้ำแต่ละสายมีการกลายพันธุ์ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะแม่น้ำโบราณและมีสาขาน้ำยาว

ในแม่น้ำตอนนั้น สัตว์น้ำอะไรที่ตัวใหญ่และแปลกประหลาดที่เคยซ่อนตัวอยู่ในท้องน้ำ ค่อนข้างเปิดเผยตัวตนขึ้นมาทั้งนั้น ดินตามาก แต่ก็ เป็นในช่วงสั้นๆ ไม่เกิน 2 ชั่วโมง ปลา ก็จะหายเมาเพราะแม่น้ำเพชรบุรีมีน้ำใหม่มาเติมเสมอจากน้ำที่ไหลมาจากเขื่อนเพชร และทางต้นน้ำที่เขื่อนแก่งกระจานอยู่ตลอดเวลา

เวลาปลาเมา ซึ่งเคยเกิดขึ้นหลายครั้ง ผู้เขียนมักจะคอยสำรวจดูอยู่เสมอว่า มีใครได้ปลาแปลกๆ บ้าง เพื่อที่จะไปขอซื้อมาเลี้ยง และคิดว่าอีกหลายๆ คนก็คงทำแบบนี้

และใครจะคิดว่าในแม่น้ำแถวบ้านเรานั้นจะมีปลาคาร์พตัวโตๆ อยู่ด้วย ซึ่งก็ปรากฏว่ามีจริง เคยมีคนทอดแหได้มา ปลาคาร์พตัวออกลายแดงส้มๆ สลับขาวขนาดใหญ่ สายที่เดียว ไม่น่าเชื่อว่าปลาคาร์พก็มีในแม่น้ำเพชรบุรี

ชนิดธรรมดาตั้งแต่ยังไม่ได้พบ ปลาโนได้อยู่แล้ว มีหลักฐานเชิงแม่น้ำเพชรได้แน่เพราะแม่น้ำเพชรเดียวกันนั้น มีส่วนที่แตกต่างหลายอย่างบ้างส่วนลึก บางที่แคบหนาทึบดินและกว้างน้ำไหลเร็ว บางที่ตื้นตื้นน้ำ บางที่ตื้นและมีพืชน้ำบ่อสูงถึงพื้นท้องคลอง มองเห็นตื้นเฉพาะตรงหน้าจนผู้ว่าน้ำใสมาก มีคลองสาขาที่เชื่อมติดต่อกันมาก ให้ปลาแต่ละชนิดที่มีนิสัยและความเหมาะสมกับปลาชนิดนั้นๆ จึงเป็นไปได้ นี่เป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง หลายๆ ที่อาจจะนำปลาตะพัดสายได้ เพราะเคยปรากฏจากบันทึกผู้ว่าแนวเส้นรังใกล้ๆ กันก็อาจจะนำปลา เพราะหากเชื่อว่าแหล่งน้ำแปลกๆ เกือบร้อยชนิดอยู่ได้ แหล่งน้ำนี้ได้

แม่น้ำธรรมชาติอย่างเดียว ปลาเลี้ยงในบ่อไม่ขุ่นเกินไป

ครั้งแรกที่มีเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าแหล่งน้ำยังมีความสมบูรณ์ คือ ในราวช่วงบ่ายของวันหนึ่งหลายปีมาแล้ว แต่ก็ไม่หลายปีนัก (แต่ก็บอกปีไม่ได้เดี๋ยวมีคนเดือดร้อน) แม่น้ำเพชรมี “ปลาเมา”

“ปลาเมา” คือ อะไร ปลาเมาคือกรณีที่ “ปลาเมาน้ำ” น้ำในแม่น้ำในขณะนั้นอาจจะมึลสิ่งแปลกปลอมเจือปนลงไปหลังจากที่ฝนตกใหญ่ครั้งแรกในหน้าฝนก็มักจะเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ เพราะฝนได้ชะล้างสิ่งสกปรกที่อยู่ในท้องระบายน้ำ ในเขตชุมชนและที่ต่างๆ ในเขตเมือง ที่หมักหมมมาตลอดช่วงฤดูร้อนหลายเดือนเมื่อฝนตกใหญ่ครั้งแรกจึงชะล้างสิ่งต่างๆ ลงไปในแม่น้ำ ทำให้เรามีสิ่งเจือปนจนทำให้ปลาเมาน้ำ และมีไข่แคปลา กุ้ง แม่น้ำที่อยู่ในท้องน้ำก็มาด้วย อาการเมานั้น ก็คือ ปลาและกุ้งจะลอยตัวเหนือผิวน้ำบ้างก็มาออกสู่อุณหภูมิผิวน้ำ บางส่วนก็ลอยตัวแล้วกระแสน้ำพัดพาไป (ถ้าปลามันจืดเหล่านี้ถูกน้ำพัดพาไปออกทะเล ปลาเหล่านี้จะหนีน้ำทะเลว่ายหาพวกน้ำกลับมหาหาน้ำจืดไม่ทัน ก็อาจจะกลับบ้านเก่า ถ้าองค์กรอะไร ที่จะช่วยปลาเมาก็คือต้องจับตัวปลาไว้ในกระชังให้อยู่ตรงน้ำจืดอยู่นั้นๆ มิให้ลอยออกทะเลหรือลอยไปตรงน้ำกร่อย รอจนกว่ามันจะโผล่มาแทนที่และเมื่อปลาหายมาจึงปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำ)

เมื่อปลามาหาบ้านถาวรนั้นจะพายเรือหรือทอดแหจับปลาและกุ้งได้อย่างง่ายดาย ปลาที่จับได้นั้นก็มีปลาแปลกๆ ที่ไม่ค่อยเคยได้เห็นในตอนปกติ ที่แปลกนั้นเป็นทั้งชนิดแปลกที่ไม่เคยเห็น และแปลกเพราะเป็นปลาชนิดเคยเห็นแต่มีขนาดใหญ่ผิดปกติ เช่น ปลาจระก้า คือปลาตัวสีดำ อยู่ในวงศ์ปลาตะเพียนแต่ใหญ่กว่าเป็นปลาที่เวลาปกติไม่ค่อยมีใครจับได้เพราะมีน้อย และอยู่ในช่วงคั้งน้ำที่มีน้ำลึก แต่พอเวลา “ปลาเมา” นั้นผู้เขียนเห็นมีคนจับได้ ตัวขนาดยาวสองฟุต สีดำสวดยเหลือๆ น้ำเงินและแดงส้มแซมๆ ที่เกล็ดน้อยๆ ปลาตะเพียนธรรมดาแต่ตัวใหญ่ 2 กิโล ปลากระสูบ 3 กิโล ก็ได้เห็นในวันนั้น ปลาหมอช้างเหยียบ (ปลาตะกรับ) ที่ว่าหายากก็เจอ ตัวใหญ่ราวหนึ่งกิโล เรียกว่าทำลายชีวิตจำกัดในขนาด (ความใหญ่ของปลาที่โต

เต็มที่) ที่ทางวิชาการเคยบันทึกไว้กึ่งกัมมธรมตัวใหญ่ครึ่งกิโล ไม่เห็นบ่อยนัก และยังมีปลาประหลาดๆ อีกหลายชนิดที่ไม่เคยเห็น เช่น ปลาตะเพียนขาวชนิดหนึ่งที่เรียกว่าปลาส้ม (เรียกเอง) ปกติปลาตะเพียนขาวที่เราพบเห็นทั่วไปจะมีลำตัวยาวเล็กน้อยเป็นแบบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน แต่ปลาส้มนี้ ตัวแทบเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป๊ะเลย น่าแปลกมากแต่ก็เห็นมาจริงๆ อาจจะเกิดจากการกลายพันธุ์ก็เป็นได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกตอย่างหนึ่ง ในแม่น้ำแต่ละสายมีการกลายพันธุ์ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะแม่น้ำโบราณและมีสายน้ำยาว

ในแม่น้ำตอนนั้น สัตว์น้ำอะไรที่โตใหญ่และแปลกประหลาดที่เคยซ่อนตัวอยู่ในท้องน้ำ คั้งน้ำก็เปิดเผยตัวตนขึ้นมาทั้งนั้น ตื่นตามาก แต่ก็ เป็นในช่วงสั้นๆ ไม่เกิน 2 ชั่วโมง ปลาก็จะหายมาเพราะแม่น้ำเพชรนั้นมีน้ำใหม่มาเติมเสมอจากน้ำที่ไหลมาจากเขื่อนเพชร และทางต้นน้ำที่เขื่อนแก่งกระจานอยู่ตลอดเวลา

เวลาปลาเมา ซึ่งเคยเกิดขึ้นหลายครั้ง ผู้เขียนมักจะคอยสำรวจดูอยู่เสมอว่า ใครได้ปลาแปลกๆ บ้าง เพื่อที่จะไปขอซื้อมาเลี้ยง และคิดว่าอีกหลายๆ คนก็คงทำแบบนี้

และใครจะคิดว่าในแม่น้ำแถวบ้านเรานั้นจะมีปลาคาร์ฟตัวโตๆ อยู่ด้วย ซึ่งก็ปรากฏว่ามีจริง เคยมีคนทอดแหได้มา ปลาคาร์ฟตัวออกลายแดงส้มๆ สลับขาวขนาดใหญ่ สวยทีเดียว ไม่น่าเชื่อว่าปลาคาร์ฟก็มีในแม่น้ำเพชรบุรี และสีสันทันสวยงามเหมือนที่ขายกันตามร้าน

ความจริงปลาคาร์ฟก็คือปลาไนชนิดหนึ่ง ปลาไนก็ตระกูลเดียวกับปลาตะเพียน ซึ่งเป็นปลาคาลาสสิกในแหล่งน้ำทั่วไป ในแม่น้ำดานูปก็มี เป็นปลาไนหรือปลาคาร์ปพันธุ์ยุโรป (แม่น้ำดานูปไหลผ่านหลายประเทศในยุโรป คงเหมือนแม่น้ำโขงนั่นเอง) และยังมีปลาคาร์ฟในทะเลสาบในรัฐจิวโกเรีย ออสเตรเลีย ส่วนปลาไนที่คนไทยเราเข้าใจและคุ้นเคยนั้น ก็คือ ปลาคาร์ฟ

ชนิดธรรมดาตั้งแต่ยังไม่โต ปลาไนได้อยู่แล้ว มีหลักฐานเขื่อนแม่น้ำเพชรได้แน่เพราะแม่น้ำเพชเรียนัยนั้น มีส่วนที่แตกต่างกันสองน้ำบางส่วนลึก บางที่แคบๆ ที่ตื้นและกว้างน้ำไหลเร็วๆ บางที่ตื้นตื้นๆ บางที่ตื้นและมีพืชน้ำสองถึงพื้นที่ท้องคลอง มองเห็นเฉพาะตรงหน้าจนผู้ว่าน้ำใส มีคลองสาขาที่เชื่อมติดต่อกัน

ให้ปลาแต่ละชนิดที่มีนิสัยและเหมาะสมกับปลาชนิดนั้นๆ จึงได้เป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง

หลายก็อาจจะนำปลาตะพัดมาได้ เพราะเคยปรากฏจากบันทึกแนวเส้นรุ่งโรจน์ ก็มักจะนำ

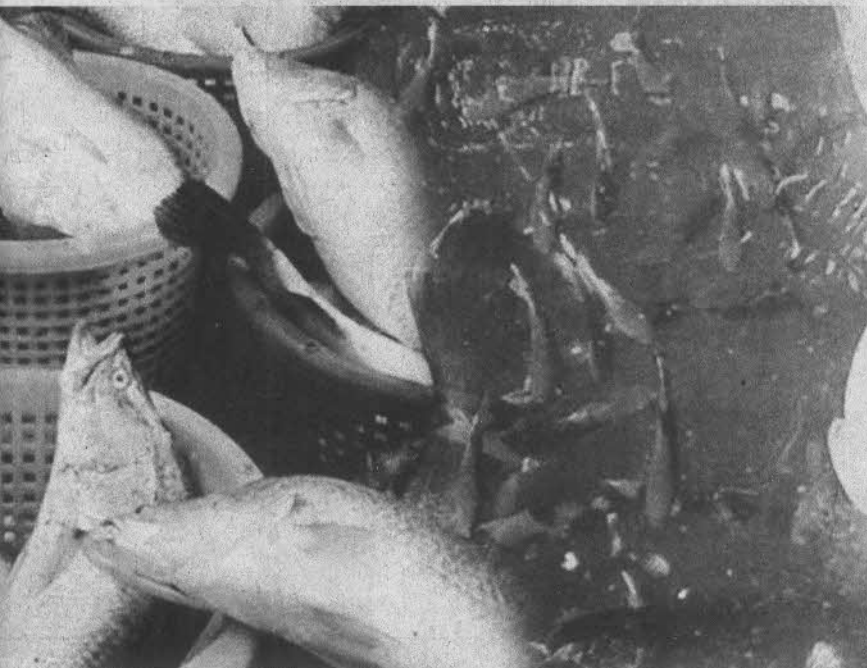
เพราะหากเชื่อว่าแหล่ง

แปลกๆ เกือบร้อยชนิดอยู่ใน

แหล่งน้ำนี้ได้

หลักฐานต่างๆ แสดงว่า พันธุ์ปลาดังประเทศปลาคาร์ฟลงไปแม่น้ำแล้วปลาคาร์ฟได้ หากว่าบังเอิญได้แล้ว ได้อย่าง เบคโกะ อุดมโชคใหญ่เลยทีเดียว เพราะปลา

น้ำเพชรบุรี มากมาย

ใหญ่ครึ่งกิโล ไม่เห็นน้อยนัก
ดที่ไม่เคยเห็น เช่น ปลา
ยง) ปกติปลาตะเพียน
เป็นแบบสี่เหลี่ยมขนมเปียก
ขมีเลย น้ำแปลกมากแต่
ก็เป็นได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกต
ผู้ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะ

แปลกประหลาดที่เคยซ่อน
มาทั้งนั้น ตื่นตามาก แต่ก็
ยอมเพราะแม่น้ำเพชรนั้นมี
พร และทางต้นน้ำที่เขื่อน

เขียนมักจะคอยสำรวจดูอยู่
ขอขอม้าเลี้ยง และคิดว่าอีก
ปลาที่พบคือ ปลาหมอสี
ปลาหมอสีตัวโตๆ อยู่ด้วย
ปลาหมอสีตัวออกแดงส้มๆ
ปลาหมอสีก็มีในแม่น้ำเพชรบุรี

ชนิดธรรมดาตั้งแต่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์นั้นเอง ในแหล่งน้ำบ้านเราเลี้ยง
ปลาในได้อยู่แล้ว มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ปลาในและปลาจารีพนันเลี้ยงใน
แม่น้ำเพชรได้แก่เพราะแม่น้ำเพชรบุรีไม่เหมือนแม่น้ำอื่น ตรงที่แม่น้ำสาย
เดียวกันนั้น มีส่วนที่แตกต่างหลากหลาย บางที่เป็นคิ่งน้ำ บางที่น้ำตื้นแต่มี
ล่องน้ำบางส่วนลึก บางที่แคบหน่อยแต่ลึกมาก (ที่แคบแต่ลึกน้ำไหลช้า ส่วน
ที่ตื้นและกว้างน้ำไหลเร็ว) บางที่น้ำใสมากมีหินที่ท้องน้ำ บางที่น้ำขุ่นมีเลน
ใต้ท้องน้ำ บางที่ตื้นและมีพืชน้ำประเภทสาหร่ายจำนวนมากเพราะแสงแดด
ส่องถึงพื้นท้องคลอง มองเห็นตัวปลาวัยแรกรุ่นอยู่ตามพืชน้ำได้ด้วย โดยเฉพาะตรงหน้าจวนผู้ว่าน้ำใสมาก มองเห็นตัวปลาได้เลย และแม่น้ำสายนี้
มีคลองสาขาที่เชื่อมติดต่อกันมาก รับน้ำจากแหล่งน้ำอื่นอีก จึงเป็นที่สำหรับ
ให้ปลาแต่ละชนิดที่มีนิสัยและความชอบต่างกันเลือกอาศัยอยู่ตามแต่ละที่ที่
เหมาะสมกับปลาชนิดนั้นๆ จึงเป็นแหล่งน้ำที่ปลาลายหลากหลายชนิดอาศัยอยู่
ได้ นี่เป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง และหากสายน้ำเส้นเดียวกันนี้มีความหลากหลาย
ก็อาจจะนำปลาตะพัดสายพันธุ์ละหรืออินโดมาปล่อยให้ขยายพันธุ์
ได้ เพราะเคยปรากฏจากบันทึกฝรั่งว่าจันทบุรี ตราดมีปลาตะพัด เพชรบุรีอยู่
แนวเส้นรุ้งใกล้ๆ กันก็น่าจะนำปลาตะพัดมาปล่อยให้ขยายพันธุ์ได้

เพราะหากเชื่อว่าแหล่งน้ำมีความหลากหลายของพันธุ์ปลา ปลา
แปลกๆ เกือบร้อยชนิดอยู่ได้ ก็อาจขยายพันธุ์ปลาตะพัดธรรมชาติใน
แหล่งน้ำนี้ได้

หลักฐานต่างๆ แสดงว่าในแหล่งน้ำของเรานั้นสามารถเป็นแหล่งเพาะ
พันธุ์ปลาต่างประเทศประเภทตระกูลปลาตะเพียนได้ ถ้ามีการปล่อย

ออกไปเหมือนปลาประจำถิ่น ถ้าคิดในทางคณิตศาสตร์ และความแปรผันที่
อาจเกิดขึ้น ก็มีโอกาที่จะพบปลาที่มีสีสันตรงตามตำราได้ มิใช่เรื่องแปลก
เพราะปลาธรรมชาติที่เกิดเป็นปลาสีทองขึ้นมาเองจากการกลายพันธุ์ก็มีมา
แล้ว ที่นี้ต่อไปคนก็จะหาปลาจารย์กัน แทนการซื้อลอตเตอรี่ สุกตื้นแต่ดี
และได้ประโยชน์กันไปอีกแบบหนึ่ง

และหากใครอ่านบทความนี้แล้วเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำประโยชน์แก่
สังคมก็อาจจะหาพันธุ์ปลาจารย์ไปแจกชาวบ้านเลี้ยงก็ได้ สำหรับพันธุ์ปลา
นั้น ปลาที่แข็งแรงส่วนมากจะต้องเป็นปลาจากญี่ปุ่น หากโตเต็มที่แล้วจะ
ยาวประมาณหนึ่งเมตร และอายุยืนมากถ้าเลี้ยงอย่างถูกวิธี เคยมีบันทึกว่า
บางตัวมีอายุยืนถึงร้อยปี ส่วนลูกปลาที่เกิดในประเทศไทยนั้น หากจะเลี้ยง
ก็เลี้ยงได้ แต่โตเต็มที่ยาวแค่ประมาณเจ็ดสิบเซนติเมตร และสีสันปลานอก
จะสวยสดกว่า เรื่องสีนี้ปลาที่เกิดในไทยสีจะจืดจางไปนิดหนึ่ง แต่ลักษณะ
ดีอื่นๆ ยังคงมีอยู่ หากลงทุนเลี้ยงลูกปลานอกเลยแม้ว่าจะซื้อมาตัวละสอง
พันบาทแต่เลี้ยงจนโตแล้วตัวละเป็นหมื่นถึงแสน ก็คุ้มค่าไหมใช้หรือ และ
ในตลาดค้าปลาร้างๆ แม้จะเป็นปลาที่สวยงามเหมือนกัน แต่หากเป็นลูกปลา
ที่มาจากนอกแล้วราคาต่างกันสิบเท่า หากเลี้ยงจนโตจำนวนเท่าของราคา
ยิ่งห่างไปอีก เคยมีปลานอกตัวยาวหนึ่งเมตรราคาหลักล้านก็เคยมีปรากฏมา
แล้ว แต่ลักษณะนั้นก็ต้องเข้าตามตำราด้วย ตำราดูปลาจารย์ที่เขากำหนดกัน
นั้น ก็เหมือนกับตำราดูพระเบญจภาคีของเรา คือ ละเอียดลอมาก แบ่งเป็น
ประเภทต่างๆ เกร็ดครัด ยิ่งละเอียดซับซ้อนเท่าไร ก็สร้างมูลค่าได้มากเท่านั้น

ลักษณะแบบนี้จะเกิดแก่ “ปลากัด” บ้านเราบ้าง ความจริงปลากัด
ลูกทุ่งเมื่อสามสิบปีที่แล้วราว พ.ศ.2525 เพื่อนผู้เขียน และตัวผู้เขียนเอง
ยังเคยจับได้ในท้องทุ่งในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นหนองน้ำใกล้สวนมะพร้าว
เขตอำเภอเมือง แถวตำบลบ้านขลุ ทุ่งเพื่อ มีปลากัดที่เรียกว่าปลากัดลูก
ทุ่ง ทางใบโพธิ์ (คนโบราณชอบเล่นลักษณะแบบนี้) เกล็ดเป็นเกล็ดบร้าว
ได้ถึงหกสี แบบสีรุ้ง สีเปลี่ยนได้ตามอารมณ์ของปลา สวยงามมาก และนับ
ว่าเป็นปลากัดลูกทุ่งของแท้ ตัวยาวเพรียวไม่ใช่ตัวบ่อม ตรงหน้าปลายังมีสี
เกล็ดบร้าวเลย ต่อมาได้ทราบว่าสูญไปแล้วจากท้องที่ และเร็วๆ นี้ได้พบว่า
มีคนอนุรักษ์พันธุ์เอาไว้ได้ ประกาศขายในราคาแพงมาก ผู้เขียนดูแล้วคล้าย
กับที่เคยเห็นเมื่อราวสามสิบปีก่อน แต่ไม่เหมือนเสียทีเดียว นับว่าปลากัด
นี้ เข้าใกล้ปลาจารย์ไปทุกทีแล้ว เราน่าจะหาปลากัดพันธุ์ดีๆ ปล่อยลง
ไปในแหล่งน้ำท้องถื่นบ้าง เพื่อให้ลูกปลากัดหลาน และเป็นหนทางทำมา
หากินแก่เกษตรกรต่อไป และผู้รักเขียนตำราเบญจภาคีปลากัดดีๆ ลักเลม
ให้เด็กๆ ได้มีแนวทางกัน

การที่ปลาในในวันนั้นมีข้อสังเกตหลายอย่าง สำหรับนักวิชาการแล้ว
ถือว่าได้ประโยชน์ในแง่หนึ่ง คือ ได้รู้ว่าแหล่งน้ำท้องถื่นเราเลี้ยงปลาอะไร
ได้บ้าง ปลาท้องคลองมีอะไรบ้าง ตัวใหญ่ได้มากที่สุดแค่ไหน และมีการ
กลายพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์ไปบ้างหรือไม่ อย่างไร และถ้าหากจริงๆ แล้ว
ยังมีปลาอีกหลายชนิดที่จะกลายเป็นปลาสวยงามได้ เพียงแต่นักเลี้ยงปลา
ทั้งหลายยังไม่รู้

ปลากัดเหลือง ก็เป็นปลาที่สวยงามเวลาวัยน้ำ แข็งแรง สง่างาม เหมือน
มักสีเหลืองทอง ที่วิ่งอยู่ในท้องน้ำเลยก็แล้ว ถ้าวิ่งจะเลี้ยงกันใหญ่ ซึ่งก็ไม่
แน่ว่าปลากัดเหลืองจะเดือดร้อนกว่าเท่าหรือเปล่า

มีปัญหาว่หนึ่ง หากจะมีผู้คัดค้านว่า การปล่อยปลาจารย์และปลา
สวยงามลงในแหล่งน้ำธรรมชาติอาจจะทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไป
นั้น ผู้เขียนขอตอบว่า สำหรับปลาจารย์พันธุ์ ตันตระกูล คือ ปลาใน และปลา
ตะเพียน อยู่อาศัยในท้องน้ำนั้นมานาน ปลาจารย์เองก็เคยมีการนำเข้ามาก่อน
พ.ศ.2500 เล่นกันมาตั้งนานแล้ว แต่คนเล่นจริงจึงมีน้อยคน ส่วนปลากัดคัง
ปลากัดเหลืองนั้นอยู่มานานกว่านั้นอีกแทบจะเป็นปลาจากยุคโบราณ แบบ
เดียวกับปลาปิโกในแม่น้ำโขง เป็นปลาท้องคลองและท้องถื่นโดยแท้ ส่วน
ปลากัดไทยนั้นอยู่มาตั้งแต่สมัยโบราณที่เขาถือนิยมมากัดกัน ตั้งแต่ยุค
สุโขทัย คู่กันมากับการตีโก

สำหรับปลากัดไทยพันธุ์ลูกทุ่งของเพชรบุรีนั้น ถ้าท่านได้เห็นของแท้
ที่เกิดในธรรมชาติคือตามท้องทุ่งแล้วจะขนลุก ว่ามีอะไรสวยงามและ

ตัวใหญ่ครึ่งกิโล ไม่เห็นบ่อยนัก
ชนิดที่ไม่เคยเห็น เช่น ปลา
(เรียกเอง) ปกติปลาตะเพียน
เป็นแบบสีเหลี่ยมขนมเปียก
รัสเปี๊ยะเลย น่าแปลกมากแต่
ผู้ที่เป็นได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกต
พันธุ์ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะ

และแปลกประหลาดที่เคยซ่อน
นั้นมาทั้งนั้น ตื่นตามาก แต่ก็
หายเมาเพราะแม่น้ำเพชรนั้นมี
เพชร และทางต้นน้ำที่เขื่อน
ผู้เขียนมักจะคอยสำรวจดูอยู่
ขอซื้อมาเลี้ยง และคิดว่าอีก

จะมีปลาการ์ฟตัวโตๆ อยู่ด้วย
ปลาการ์ฟตัวออกลายแดงลึ้มๆ
ปลาการ์ฟก็มีในแม่น้ำเพชรบุรี

ชนิดธรรมดาตั้งเดิมที่ยังไม่ได้ปรับปรุงพันธุ์นั่นเอง ในแหล่งน้ำบ้านเราเลี้ยง
ปลาโนได้อยู่แล้ว มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ปลาโนและปลาการ์ฟนั้นเลี้ยงใน
แม่น้ำเพชรได้เนิ่นเพราะแม่น้ำเพชรบุรีไม่เหมือนแม่น้ำอื่น ตรงที่ในแม่น้ำสาย
เดียวกันนั้น มีส่วนที่แตกต่างหลากหลาย บางที่เป็นคูล่งน้ำ บางที่น้ำตื้นแต่มี
ล่องน้ำบางส่วนลึก บางที่แคบหน่อยแต่ลึกมาก (ที่แคบแต่ลึกน้ำไหลช้า ส่วน
ที่ตื้นและกว้างน้ำไหลเร็ว) บางที่น้ำใสมากมีหินที่ท้องน้ำ บางที่น้ำขุ่นมีเลน
ใต้ท้องน้ำ บางที่ตื้นและมีพืชน้ำประเภทสาหร่ายจำนวนมากเพราะแสงแดด
ส่องถึงพื้นท้องคลอง มองเห็นตัวปลาวัยแรกรุ่นอยู่ตามพืชน้ำได้ด้วย โดยเฉพาะตรงหน้าจวนผู้ว่าน้ำใสมาก มองเห็นตัวปลาได้เลย และแม่น้ำสายนี้
มีคลองสาขาที่เชื่อมติดต่อกันมาก รับน้ำจากแหล่งน้ำอื่นอีก จึงเป็นที่สำหรับ
ให้ปลาแต่ละชนิดที่มีนิสัยและความชอบต่างกันเลือกอาศัยอยู่ตามแต่ละที่ที่
เหมาะสมกับปลาชนิดนั้นๆ จึงเป็นแหล่งน้ำที่ปลาหลายหลากชนิดอาศัยอยู่
ได้ นี่เป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง และหากสายน้ำเส้นเดียวกันนี้มีความหลาก
หลายก็อาจจะนำปลาตะพัดสายพันธุ์ยะลาหรืออินโดมาปล่อยให้ขยายพันธุ์
ได้ เพราะเคยปรากฏจากบันทึกฝรั่งว่าจีนพบูรี ทรายมีปลาตะพัด เพชรบุรีอยู่
แนวเส้นรุ่งไถ่ๆ กันก็อาจจะนำปลาตะพัดมาปล่อยให้ขยายพันธุ์ได้

เพราะหากเชื่อว่าแหล่งน้ำมีความหลากหลายของพันธุ์ปลา ปลา
แปลกๆ เกือบร้อยชนิดอยู่ได้ ก็อาจขยายพันธุ์ปลาตะพัดธรรมชาติใน
แหล่งน้ำนี้ได้

หลักฐานต่างๆ แสดงว่าในแหล่งน้ำของเรานั้นสามารถเป็นแหล่งเพาะ
พันธุ์ปลาต่างประเทศประเภทตะกูลปลาตะเพียนได้ ถ้ามีการปล่อย
ปลาการ์ฟลงไปแม่น้ำแล้วสามารถเจริญเติบโตได้จริง เวลาคนหาปลาจับ
ปลาการ์ฟได้ หากว่าบังเอิญปลาตัวนั้นได้ลักษณะดีอย่างที่สามารปรบกด
ได้แล้ว ได้อย่าง เบดโกะ อุตซุริ ต้นโจ โคซากุ ลักตัว ชาวบ้านคนนั้นถือว่าได้
โชคใหญ่เลยทีเดียว เพราะปลาสวยงามที่มีราคาแพง หากมีมากๆ ขยายพันธุ์

ไปในแหล่งน้ำท้องกินบ้าง เพื่อให้ออกลูกออกหลาน และเป็นหนทางทำมา
หากินแก่เกษตรกรต่อไป และผู้รักเขียนตำราเบญจภาคีปลากัดดีๆ ลักเล่ม
ให้เด็กๆ ได้มีแนวทางกัน

การที่ปลามาในในวันนั้นมีข้อสังเกตหลายอย่าง สำหรับนักวิชาการแล้ว
ถือว่าได้ประโยชน์ในแง่หนึ่ง คือ ได้รู้ว่าแหล่งน้ำท้องกินเราเลี้ยงปลาอะไร
ได้บ้าง ปลาท้องคลองมีอะไรบ้าง ตัวใหญ่ได้มากที่สุดแค่ไหน และมีการ
กลายพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์ไปบ้างหรือไม่ อย่างไร และถ้าว่ากันจริงๆ แล้ว
ยังมีปลาอีกหลายชนิดที่จะกลายเป็นปลาสวยงามได้ เพียงแต่นักเลี้ยงปลา
ทั้งหลายยังไม่รู้

ปลากดเหลือง ก็เป็นปลาที่สวยงามเวลาว่ายน้ำ แข็งแรง สง่างาม เหมือน
ม้าสีเหลืองทอง ที่วิ่งอยู่ในท้องน้ำเลยทีเดียว ถ้าวิ่งจะเลี้ยงกันใหญ่ ซึ่งก็ไม่
แน่ว่าปลากดเหลืองจะเคื่องร่อนกว่าเก่าหรือเปล่า

มีปัญหาคือหนึ่ง หากจะมีผู้คัดค้านว่า การปล่อยปลาการ์ฟและปลา
สวยงามลงในแหล่งน้ำธรรมชาติอาจจะทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไป
นั้น ผู้เขียนขอตอบว่า สำหรับปลาการ์ฟนั้น ต้นตระกูล คือ ปลาโน และปลา
ตะเพียน อยู่อาศัยในท้องน้ำมานาน ปลาการ์ฟเองก็เคยมีการนำเข้ามาก่อน
พ.ศ.2500 เล่นกันมาตั้งนานแล้ว แต่คนเล่นจริงจึงมีน้อยคน ส่วนปลากัดคง
ปลากัดเหลืองนั้นอยู่มานานกว่านั้นอีกแทบจะเป็นปลาสายยุคโบราณ แบบ
เดียวกับปลาปักในแม่น้ำโขง เป็นปลาท้องคลองและท้องกินโดยแท้ ส่วน
ปลากัดไทยนั้นอยู่มาตั้งแต่สมัยโบราณที่เขายังนิยมนำมากัดกัน ตั้งแต่ยุค
สุโขทัย คู่กันมากับการตีไก่

สำหรับปลากัดไทยพันธุ์ลูกทุ่งของเพชรบุรีนั้น ถ้าท่านได้เห็นของแท้
ที่เกิดในธรรมชาติคือตามท้องทุ่งแล้วจะขนลุก ว่ามีอะไรสวยงามและ
เกรี้ยวกราดไฉนขนาดนี้ เป็นความสวยงามที่ไม่หยดน้อย แต่สวยอย่างดิบ
เถื่อน สีสวยเหลือบเขียววาวๆ ธรรมชาติไม่หิวหาวมาก ยลตาดีจริงๆ

กนกศักดิ์ พ่วงลาภ